

MEMORIA DO SERVICIO LINGÜÍSTICO COMARCAL DE BERGANTIÑOS

Xosé Manuel Varela Varela
Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños

PRESENTACIÓN

En primeiro lugar, agradecerlle a invitación ó Arquivo de Planificación e Normalización Lingüística da Ponencia de Lingua para participar nestes III Encontros de Normalización Lingüística, e máis concretamente a Elisa e Susana polas atencíons que recibín cada vez que por teléfono tiña que aclarar algúna dúbida.

Animar a este mesmo Arquivo a seguir convocando encontros que reúnan a traballadores e traballadoras do eido da normalizacíons para así amplia-lo seu horizonte de formación con mentes a un mellor desenvolvemento do seu traballo, o que traerá como froito unha maior presencia da lingua galega na sociedade.

Agradecer tamén ós meus coordinadores e coordinadoras, case todos aquí presentes, ade más dos restantes compañeiros dos servicios lingüíticos comarcais por todo o traballo que compartimos, coa súas dúbidas pero tamén cos seus pequenos acertos. Como non con tódolos restantes traballadores dos servicios de normalización lingüística do país.

Desculparme ante os compoñentes da Cooperativa Escola Cidadanía de Santiago, en especial Jorge Fente, por se nalgúnha ocasión a miña persoa non respondeu como era debido en todo o que se solicitaba para unha perfecta avaliación do Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños.

Desculpas tamén para os e as presentes porque para mí non é grato falar do que fago no SLCB como axente de dinamización lingüística. Se algo, se unha pequena cousa, un mínimo detalle lles pode servir de todo o que de agora en diante vou dicir na miña intervención xa me daría por satisfeito, áinda que quizais non lles descubra demasiados camiños novidosos. Simplemente a miña intervención teña como finalidade a de lles presentar un amplo abano de actividades (seguro que demasiadas) das que despois os de Escola Cidadanía poñerán enriba da balanza.

ESQUEMA DA INTERVENCIÓN

- I Misión da unidade.
- II Liñas de actuación estratéxica.
- III Áreas de resultado clave.
- IV Obxectivos operativos.
 - Formación.
 - Curso Comarca e Lingua.
 - Cursos de lingua xeral.
 - Asesoramento.
 - Consultas lingüísticas.
 - Corrección e traducción.
 - Dinamización.
 - Cooperación.
 - Colaboración lingüístico-cultural.
 - Cooperación V Simposio Pondaliano.
 - Organización.
 - Conferencias.
 - Visitas.
 - Outras visitas.
 - Mesas redondas/encontros.
 - Xornadas Asociacionismo.
 - Exposicións bibliográficas.
 - Proxeccións.
 - Compilación.
 - Arquivo bibliográfico.
 - Elaboración da guía de recursos.
 - Producción
 - Elaboración carta servicios.
 - Elaboración material de cursos.
 - Contos do Finisterre.
 - Elaboración unidade olería.
 - Remate unidade O río que nos leva.
 - Elaboración paneis escritores.
 - Elaboración tarxetóns turísticos.
 - Elaboración páxina web.
 - V Temporalización de actividades do SLBC 1999
 - VI Desenvolvemento dos obxectivos.
 - 6.1 Formación.
 - 6.2 Asesoramento.
 - 6.3 Dinamización.
 - 6.3.1 Cooperación.
 - 6.3.2 Organización.
 - 6.3.3 Compilación.
 - 6.3.4 Producción.
 - VII Síntese: Tipoloxía de actividades do Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños 1999.
 - VIII Cadros da memoria do Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños 1998.
 - IX Actividades formativas e direccións de coordinación interna.
 - X Bibliografía.

I MISIÓN DA UNIDADE

¿A que chamamos misión? Chamamos misión á finalidade para a cal se crea un servicio, neste caso a finalidade para a cal se creou o Servicio Lingüístico Comarcal.

¿En cantas partes se pode segmentar ou debe ter toda misión? Unha misión debe ter catro partes e tres delas responderán a unha pregunta:

- a) Unha misión definirá unha acción en infinitivo.
- b) Unha misión terá unha función (¿Que?).
- c) Unha misión desenvolverase nun marco de actuación (empresarial, global, etc) (¿Con quen? -se é externo; ¿onde? -se é interno-).
- d) E unha misión deberá propor uns resultados (¿Para que?).

Vistas estas catro características definímo-lo Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños como unha unidade de traballo que posúe como misión “promove-la lingua e cultura galega na comarca de Bergantiños para, de acordo coa Lei Fundacional da Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia, dar cobertura ás demandas de asesoramento e información lingüística e mais para realizar labores de dinamización lingüística cultural”.

Acción	Promover
Función	Asesoramento, información, dinamización
Marco de actuación	Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia, Comarca de Bergantiños
Resultados	Satisfacer demandas lingüísticas e culturais

De acordo coa interpretación que María Teresa Cabré i Castellví realiza dos servicios lingüísticos¹, podemos segmenta-la anterior definición do Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños e analiza-las características deste:

a) “É unha unidade de traballo dentro dun organismo complexo” (Cabré, 1991: 142). Desde o segundo ano de funcionamento, o Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños figura dentro do organigrama da Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia. Esta presencia foi feita pública, como un servicio máis, tanto en folletos divulgativos dos centros comarcrais de Galicia², como nas memorias anuais de traballo realizado pola Sociedade³.

Aparece pois, como un servicio (coma calquera outro servicio) que se ofrece desde o Centro Comarcal Bergantiños a toda a sociedade bergantiñá.

¹ Consultámolo-a tradución realizada por Xermán García Cancela “Os Servicios Lingüísticos: definición e estructura”, *Cadernos de lingua* 4, 1991, p. 142. A definición que recolle dun servizo lingüístico é a seguinte:

“Un Servicio Lingüístico é unha unidade de traballo que, dentro dun organismo complexo -como pode ser unha empresa, unha institución ou medio de comunicación-, organiza e resolve tódalas necesidades que o organismo ten sobre a ou as linguas que fai servir e sobre os modelos lingüísticos que terá que utilizar para resolver os seus documentos de traballo, para vehicula-las súas comunicacions co exterior e para relacionarse profesionalmente dentro do organismo”

² Véxase o díptico *Conoce Galicia por dentro... Centros Comarcales de Galicia*, p. 3.

³ Véxanse as páxinas 42, 45 da Memoria 1998. *Secretaría Xeral de Planificación e Desenvolvemento Comarcal*, Xunta de Galicia, 1999.

b) "Organiza e resolve as necesidades lingüísticas dun organismo" (Cabré, 1991: 142). O SLCB ofrece tanto servicios directos (realiza actuacións en relacións co corpus⁴), como indirectos (actuacións en relacións co status ou de extensión de uso) para os traballadores/ras do Centro Comarcal de Bergantiños e da Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia.

c) "Traballa sobre a ou as linguas e os modelos lingüísticos que serven para elaboralos documentos de traballo e para regular en materia de linguaxe as comunicacións internas e externas que requiren as relacións profesionais" (Cabré, 1991: 142): Desde elaborar materiais lingüísticos de uso interno do Centro Comarcal (correspondencia, follas de dúbidas) ata realizar plans de dinamización conxuntamente.

II LIÑAS DE ACTUACIÓN ESTRATÉXICA

Chamamos liñas de actuación estratégica ás grandes vías de traballo a longo prazo. De acordo con isto no Plan de Normalización 1999 o Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños actúa seguindo catro liñas de actuación estratégica:

- a) Asesorar (traducción, corrección de textos e información lingüística) tanto internamente (Centro Comarcal e Fundación Bergantiños) como externamente a calquera persoa ou entidade de que o solicite.
- b) Dispensar cursos de formación e divulgación.
- c) Promover actuacións de dinamización lingüística e cultural.
- d) Actuar conxuntamente con outros servicios lingüísticos, asociacións culturais ou axentes de dinamización que teñan obxectivos semellantes.



⁴ Tomámo-la terminoloxía de Socorro García Conde-Isabel Vaquero Quintela, "Os Servicios de Normalización Lingüística", *Cadernos de Lingua* 14, 1996, p. 104.

III ÁREAS DE RESULTADO CLAVE

As áreas de resultado clave son aquelas nas que un traballo eficaz pode exercer un influxo extraordinario no resto das actuacións. De tódalas actuacións que desenvolve o Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños salientanse como áreas de resultado clave aquellas que teñan contacto directo co público (20%). Preténdese conseguir, con isto, que nestas actividades o público non se sinta defraudado en canto ás súas expectativas.

IV OBXECTIVOS OPERATIVOS 1999

Os obxectivos operativos son a descripción do resultado final que se quere conseguir no ano do que se trate, do cal se sinala exactamente qué e cando ten que realizarse.

Á hora de elabora-la planificación do Servicio Lingüístico 1999 especificamos tres tipos de obxectivos operativos A, B e C, en función da súa importancia, tendo en conta a misión, liñas estratégicas e área de resultado clave. E aplicámolo a cada unha das actividades que iamos realizar.

Formación	A	Dispensa-lo curso Comarca e Lingua	
	B	Cursos de lingua xeral	
Asesoramento	A	Consultas lingüísticas	
	B	Corrección e traducción	
Dinamización	Cooperación	C	Colaboración lingüístico-cultural Cooperación Simposio pondaliano
	Organización	A	Conferencias Visitas Xornadas Asociacionismo Mesas redondas/encontros Exposiciones bibliográficas Proxeccións
	Compilación	B	Arquivo bibliográfico Elaboración guía recursos
	Producción	A	Elaboración carta servicios Elaboración material de cursos <i>Contos do Finisterre</i> Elaboración unidade olería Remate unidade <i>O río que nos leva</i> Elaboración paneis escritores Elaboración tarxetóns turísticos Elaboración páxina web

V TEMPORALIZACIÓN DE ACTIVIDADES DO SERVICIO LINGÜÍSTICO COMARCAL DE BERGANTIÑOS 1999

Desde xuño a decembro distribuímos las actividades coas que queríamos acada-los obxectivos operativos. A súa clasificación atende a criterios de producción, organización, cooperación e recompilación.

	Producción	Organización	Cooperación	Compilación	Asesoramiento
Xuño	O río que nos leva. Texto Comarca e Lingua 1999. Tarxetóns turísticos.	Proxeccións audiovisuais. Visita cultural.		Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Xullo	Taxxetóns turísticos. Panel escritor/a.	Comarca e Lingua Mesa redonda. Proxección audiovisual. Visita cultural. Exposición bibliográfica.	Aula da Arte do Verán. Concello de Malpica.	Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Agosto	Páxina web SLCB. Trexetóns turísticos. Panel escritor/a.	Comarca e Lingua. Proxección audiovisual. Carta de servicio do SLC Visita cultural. Exposición bibliográfica.	II Ruadas de Bergantiños.	Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Setembro	Olería de Buño. Páxina web SLCB. Trexetóns turísticos. Panel escritor/a.	Comarca e Lingua. Curso de Iniciación Proxección audiovisual. Visita cultural.		Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Outubro	Olería de Buño. Páxina web SLCB. Trexetóns turísticos. Panel escritor/a.	Comarca e Lingua. Conferencia. Proxección audiovisual. Visita cultural. Exposición Bibliográfica.	V Simposio Pondaliano.	Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Novembro	Contos do Finisterre. Páxina web SLCB. Trexetóns turísticos. Panel escritor/a.	Comarca e Lingua. Curso Perfeccionamento. Proxección audiovisual. Visita cultural. Xornadas 'Asociacionismo e Lingua'.		Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.
Decembro	Contos do Finisterre Páxina web SLCB. Trexetóns turísticos.	Comarca e Lingua. Conferencia Proxección audiovisual. Visita cultural. Exposición bibliográfica.		Arquivo comarcal. Guía de recursos.	Asesoramento interno. Asesoramento externo.

VI DESENVOLVEMENTO DOS OBXECTIVOS

6.1 Formación

6.1.1 Curso Comarca e Lingua

É un obxectivo tipo A. En 1998 era a actividade principal do daquela recentemente creado Servicio Lingüístico. En 1999 é unha actividade más das que desenvolve o servizo. Os contidos do presente curso divídense en dous grandes aspectos: o divulgativo e o lingüístico. Véxámoloas transparencias:

6.1.1.1 Aspecto divulgativo

a) Bloque de xeografía

- Encadramento territorial.
- Descripción xeográfica xeral.
- Hidrografía e orografía.
- Clima.
- Fauna e flora naturais.
- Espacios naturais.
- Toponimia.
- Outros aspectos de interese.

b) Bloque de economía

- Recursos humanos: poboación e asentamentos.
- Movementos migratorios da poboación.
- Sistema productivo: recursos naturais e actividades.
- Agricultura, gandería e pesca.
- Industria.
- Servicios.
- Recursos turísticos e de lecer.

c) Bloque de historia e antropoloxía

- Prehistoria: asentamentos humanos, testemuños.
- Principais aspectos históricos da comarca.
- Actividades tradicionais e festivas.
- Xogos e deportes populares.
- Outras actividades de lecer.

d) Bloque de arte

- Monumentos importantes: igrexas, castelos, pazos...
- Breve descripción dos estilos e épocas.
- Particularidades da súa arquitectura e construción.
- Científicos e outros persoeiros de relevo, por exemplo artistas, en especial aqueles que falan e escriben en galego, como escritores.

6.1.1.2 Aspecto lingüístico

É o aspecto principal e fundamental do curso: os distintos bloques do aspecto divulgativo actúan como soporte para ir introducindo os contidos lingüísticos. Cada tema que se trate no curso debe conducir a tratar aspectos relacionados coa lingua, organizados do máis sinxelo ó máis complexo, do máis amplio ó máis concreto e do fundamental ó accesorio.

¿Cal é o procedemento?

- Mediante un mapa de Bergantiños facemos unha sumaria descripción xeográfica que pode levarnos a estudiar aspectos lingüísticos dialectais da zona (formación de plurais, conxugacións verbais, variantes léxicas).
- A través da fotografía dunha igrexa local, comentámolo aspectos artísticos, pero tamén podemos traballa-los campos léxicos da arquitectura, cantería, relixiosos, etc.
- Mediante o estudio da agricultura comarcal podemos pasar de describir aveños de labranza ou sistemas de producción a tratar aspectos léxicos relativos á súa transformación (muíños, fabricación de pan, fornos, conservas).
- Tomando como base textos dun autor da zona (Eduardo Pondal, María Baña, Alfredo Brañas ou cantigas populares) podemos analizar aspectos morfolóxicos, sintácticos e semánticos e desde estes usos concretos, afronta-la exposición da lingua estándar.

Fixaranse para cada curso epígrafes obligatorios coa finalidade de darlle unidade ó seu conxunto. Asemade, ofrecerase unha lista aberta doutros opcionais, dos que o profesor deberá escoller un número determinado para complementa-los primeiros. En tódolos epígrafes incluiranse variadas cuestións lingüísticas que, no seu conxunto, seguirán un esquema prefixado.

CONTIDOS COMARCA E LINGUA	
1998	1999
XEOGRAFÍA	XEOGRAFÍA:
Presentación: toponimia e a fala de Bergantiños.	A orografía.
O río Anllóns.	A fala bergantiñá.
Espacios naturais: Baldaio	Espacios naturais: Cabo de Santo Hadrián e illas Sisargas.
ECONOMÍA	ECONOMÍA
Presentación.	Presentación.
Poboación e asentamento: a casa en Bergantiños.	A casa mariñeira.
Sectores productivos.	Sectores productivos tradicionais: A olería de Buño.
HISTORIA	HISTORIA
A arqueoloxía: os primeiros bergantiñáns; anta ou dolmen.	A arqueoloxía: Mámoas e cistas.
A cultura castrexa: a Cidá de Borneiro.	A presencia romana en Bergantiños: Castros romanizados; Aras, pontes e a Vía Per Loca Marítima.
A fin da Idade Media: as Torres de Mens e os Irmáñinos.	
ARTE	Tempo dos pazos: Pazos de Bergantiños; A arquitectura dos pazos; Familias nobiliarias bergantiñás.
Os cruceiros: o símbolo protector.	ARTE
Arquitectura relixiosa: Santiago de Mens.	Os muíños: Tipoloxía, función e cancioneiro.
A actividade intelectual: Urbano Lugris; o Bergantiños de Lugris.	O románico bergantiñán: Simbolismo e iconografía.
	A actividade intelectual: Eduardo Pondal; Bergantiños en tempos de Pondal

b) Cursos de lingua xeral

Son un obxectivo tipo B. Agrupamos neste apartado os cursos de iniciación e perfeccionamento, galego comercial, cursos de linguaxe específica demandados por algúin colectivo da sociedade bergantiñá (mariñeiros, oleiros).

Neste ámbito o Servicio Lingüístico Comarcal pode actuar en dúas direccións:

- Se-lo axente de dinamización lingüística o docente destes cursos.
- Actuar de convocante mentres que a docencia sería impartida por alguén alleo ó Servicio.

6.2 Asesoramento

O asesoramento realiza-se nunha dobre vertente.

Primeiramente aténdese ás necesidades lingüísticas que xeren día a día o Centro Comarcal Bergantiños, a Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia e maila Fundación Bergantiños.

En segundo lugar, estase ó dispor de tódalas entidades e asociacións da comarca así como de tódolos particulares que requiran o noso servizo; no tocante a isto último, debemos resaltar que o Servicio non está só a disposición e antollo dun único individuo, empresa ou organismo comarcal, é dicir, ninguén pode colapsa-lo servizo cunha cantidade inxente de traballo, nin servirse del en exclusiva. Polo contrario a tendencia é a educar 'lingüisticamente' o cliente para que en determinado momento el sexa autónomo, non acuda a nós, á hora de elabora-los seus textos.

6.3 Dinamización

6.3.1 Cooperación

Aquí participa en propostas de intercambio e colaboración con outras persoas ou entidades (nós chamámoslle con outros axentes lingüísticos ou axentes normalizadores que traballen na comarca).

Na área de cooperación o Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños actúa atendendo a dúas direccións:

- Acolle aquelas propostas de cooperación e coordinación que lle sexan ofrecidas desde concellos, asociacións, particulares e empresas da comarca.
- Estimula e realiza propostas de normalización lingüística ós axentes anteriormente citados.

En definitiva, trátase de "promover e coordinar grupos de persoas interesadas na normalización lingüística que funcionen como axentes normalizadores no seu traballo" (García-Vaquero, 1996: 106).

COOPERACIÓN

Mes	Actividade	Concello
Xuño		
Xullo	Aula da Arte do Verán (Concello de Malpica)	Malpica de Bergantiños
Agosto	Ruta da Olería (Comisión Mostra da Olería) II Festival Ruadas de Bergantiños (Malpica)	Malpica de Bergantiños Malpica de Bergantiños
Setembro		
Outubro	V Simposio Pondaliano (A.C. Monte Branco) Instituto de Estudios Bergantiñáns (Carballo)	Ponteceso Carballo
Novembro	V Simposio Pondaliano (A.C. Monte Branco)	Ponteceso

Destas actividades de cooperación desenvolveremos a continuación tan só dúas coas que temos colaborado. A primeira en relación cun concello de comarca de Bergantiños, a segunda cunha asociación cultural bergantiña.

Aula da Arte do Verán
Tipo de colaboración:

Asesoramento lingüístico cultural.

Percorrido asesorado.
Programa:

Xoves, 8 xullo.

Visita lingüístico-cultural a: Igrexa de Santiago de Mens, Punta Nariga e Museo Urbano Lugrís.

Organizador:

Departamento de Educación e Cultura (Concello Malpica de Bergantiños).

Destinatarios:

Alumnos/-as asistentes á Aula da Arte do Verán.

V Simposio Pondaliano. Encontro de Normalización Lingüística.
Tipo de colaboración:

Lingüística (corrección de tríptico, boletín de inscripción, carpeta e pancarta).

Asesoramiento literario.
Programa:

Martes, 5 outubro. Expo Bergantiños (Buño).

Recepción dos asistentes e entrega de material.

X.L. Méndez Ferrín: O meu pondaliana.

César Morán: Río de son e vento (Recital poético pondaliano).

Mércores, 13 outubro. Casa dos Veciños (O Couto).

Manuel Ferreiro: Xénero e número en Pondal: o feminino plural.

Sotelo Blanco Edicións: Presentación de material didáctico para o ensino.

Martes, 19 outubro. Casa dos Veciños (O Couto)

Xan Ferreiro Boquete, Xosé M^a Varela Martínez, Xosé Manuel Varela Varela: Roteiro pondaliano 'Val nativo'.

Xan X. Fernández Carrera: Ramón Caamaño. Historia viva da Costa da Morte.

Martes, 26 outubro. Casa dos Veciños (O Couto)

Manuel Forcadela: Comentario literario de textos pondalianos.

Pilar Pallarés e Manuel Forcadela: Recital poético pondaliano.

Martes, 2 novembro. Casa dos Veciños (O Couto).

Henrique Rabuñal Corgo: Manuel Murguía: o patriarca das Letras e Eduardo Pondal.

Adolfo Muíño: Aurelio Aguirre e Pondal: O Banquete de Conxo.

Sábado, 6 novembro. Casa dos Veciños (O Couto)-Santiago.

Percorrido pondaliano con Felipe Senén: Eduardo Pondal na Universidade de Santiago de Compostela.

Xantar de amizade.

Visita guiada ó casco histórico de Santiago.

Mostras permanentes.

O Alfar.

Bergantiños. Exposición permanente.

Mostra bibliográfica de novedades de escritores/ras da Costa da Morte.

Feira do libro pondaliano.

Aurelio Aguirre: 1833-1858.

Organizador:

Asociación Cultural Monte Branco (O Couto. Ponteceso).

Patrocinadores e colaboradores:

Dirección Xeral de Política Lingüística.

Fundación Pedro Barrié de la Maza.

Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia.

Destinatarios:

Pessoas maiores de 18 anos.

Sociedade bergantiña, en xeral.

Docentes da Costa da Morte, en particular.

6.3.2 Organización

Á área de organización corresponden aquelas actividades que nós, desde dentro do Servicio, programamos para todo o ano. Desenvolvemos algunas delas.

6.3.2.1 Mesas redondas/Encontros

Partindo de dúas iniciais mesas redondas convocáronse doux encontros sobre a literatura en Bergantiños. Era a primeira vez que se reunían na comarca escritores e escritoras máis novos (Martina Pereira, Carla Abella) con aqueles que xa tiñan libros publicados (Xelucho Abella, Xurxo Borrazás, Paz Puente Green). O obxectivo lingüístico era a expansión da lingua galega entre os creadores e creadoras bergantiñáns.

I Encontro Escritores de Bergantiños

Obxectivo xeral:

Crear un espacio aberto para o debate sobre as inquietudes culturais de Bergantiños.

Obxectivos específicos:

- Divulga-lo traballo literario dos escritores bergantiñáns.
- Formar, no terreo literario, ós novos creadores bergantiñáns.
- Intercambiar experiencias e mundos temáticos.

Programa:

- Taller de narrativa creativa a cargo de Xurxo Borrazás.
- Xantar.
- Mesa redonda: "A literatura actual en Bergantiños".
- Recital de textos narrativos.
- Exposición bibliográfica de literatura bergantiñá.

Destinatarios:

- Sociedade bergantiñá en xeral.
- Docentes de discentes de Bergantiños.

I Encontro Literatura de muller en Bergantiños.

Obxectivo xeral:

Crear un espacio aberto para o debate sobre as inquietudes culturais de Bergantiños.

Obxectivos específicos:

- Divulga-lo traballo literario das mulleres bergantiñáns.
- Promove-la creación literaria das mulleres da comarca.
- Formar, no terreo literario, ás novas creadoras.
- Intercambiar experiencias e mundos temáticos.

Programa:

- Taller sobre a literatura galega de muller a cargo de Carmen Blanco.
- Xantar.
- Mesa redonda: A Literatura de muller en Bergantiños.
- Recital de textos de muller.
- Exposición bibliográfica sobre a muller escritora.

Destinatarios:

- Sociedade bergantiñá en xeral.
- Asociacións de mulleres bergantiñáns.
- Docentes de discentes da comarca.

Aínda que polo título se poida entender que tiveron lugar dous encontros divididos segundo un matiz xenérico (así o entendeu un -tan só un- medio de comunicación da comarca), en ambos intervireron escritores e escritoras.

Unha avaliación final destes lévanos a destaca-la interesante participación nas dúas mesas redondas, onde se presentou a problemática que afecta sobre todo ás novas plumas para conseguir un espacio editorial. Na actualidade estamos a traballar nas conclusións dos encontros.

Nota xeral foi tamén a enorme repercusión que se acadou nos medios de comunicación⁵, algo que buscábamos intencionadamente desde o principio para crear un eco social, para que os habitantes da comarca se visen (se vexan no futuro) con ansias de acepta-la literatura e abrille as portas. E se conseguimos que a escrita en galego acade novos títulos e novos escritores, verémos los obxectivos cumplidos.

6.3.2.2 Exposicións bibliográficas de autores e autoras bergantiñáns

As exposicións bibliográficas teñen como obxectivo principal -é unha das varias estratexias que segue o servicio lingüístico- dar a coñece-los autores e autoras de Bergantiños ben de modo colectivo, ben de modo individual. Están abertas na biblioteca do Centro Comarcal de Bergantiños, nun espacio onde o público pode acceder a ela sen dificultade e consulta-las obras alí expostas.

Distinguimos dous tipos de exposicións bibliográficas:

Exposición bibliográfica permanente. É a que está composta por volumes de todos los autores de Bergantiños, ou ben daqueles que trajeron a comarca algún dos seus libros. Comprende nomes como os de Eduardo Pondal, Alfredo Brañas, Xurxo Borrazás, Asunción Antelo, María Baña, Xosé Baña Heim, Luciano García Alén, Ramón Allegue, Francisco de Ramón y Ballesteros, Xan X. Fernández Carrera, Xosé Luís Laredo Verdejo ou José Mas entre outros. Esta exposición está aberta sempre que non haxa unha exposición individual.

⁵ Citamos aquí as páginas de prensa que cubriron cada un dos actos. I Encontro de Escritores de Bergantiños: "Cita de Escritores en Bergantiños". *La Voz de Galicia*, suplemento *Comarcas de Galicia*, 26-8-1999, p. 5; Radio Voz emite desde Malpica un programa especial dedicado ás "Festas do Mar". *La Voz de Galicia*, 27-8-1999, p. 38; "Escritores de Bergantiños acuden a un encuentro comarcal en Buño", *La Voz de Galicia*, 27-8-1999, p. 39; "O primeiro Encontro de Escritores de Bergantiños convirtió o centro comarcal de Buño nun pazo para os amantes da literatura", *El periódico de Bergantiños*, nº 9, setembro 1999, p. 1; "A paixón pola palabra". O Primeiro Congreso Literario contou coa participación de dazanove escritores de Bergantiños", *La Voz de Galicia*, nº 9, setembro 1999, p. 3; "Taller de narrativa a cargo de Xurxo Borrazás", *La Voz de Galicia*, 3-9-1999, p. 54; "Escritores de Bergantiños se reúnen esta tarde en Buño", *La Voz de Galicia*, 4-9-1999, p. 40; "El centro comarcal de Buño acoge el primer encuentro de escritores de Bergantiños", *La Voz de Galicia*, 4-9-1999, p. 19; "Escritores de Bergantiños se quejan de la escasez de vías para llegar al lector. Un taller sobre estilo, diálogos, prosa, historia y personajes", *La Voz de Galicia*, 5-9-1999, p. 45; "Los escritores creen que Bergantiños debería contar con una editorial", *El Ideal Gallego*, 6-9-1999, p. 12; "El centro comarcal de Bergantiños organiza un taller de literatura", *El Ideal Gallego*, 8-9-1999, p. 22; "Libros en Buño", *La Voz de Galicia*, 17-9-1999, p. 54; Cristina Viu, "Decencia y autocritica", *La Voz de Galicia*, 17-9-1999, p. 54. I Encuentro Literatura de muller en Bergantiños: "Cita de escritores en Bergantiños", *La Voz de Galicia*, suplemento *Comarcas de Galicia*, 26-8-1999, p. 5; "O Centro Comarcal acolle o I Encuentro Literatura de Muller", *El periódico de Bergantiños* 10, outubro 1999; "El centro comarcal de Buño acoge el primer encuentro de escritoras", *El Ideal Gallego*, 16-10-1999, p. 20; "Doce mujeres se reúnen en Buño para hablar sobre literatura", *La Voz de Galicia*, 16-10-1999, p. 46; "Escritores", *La Voz de Galicia*, 16-10-1999, p. 54; "Numeroso público en el Encuentro de Literatura de Muller en Bergantiños. De trece a ochenta años de edad", *La Voz de Galicia*, 17-10-1999, p. 46; "Mujeres escritoras en Buño", *La Voz de Galicia*, 17-10-1999, p. 53; "Los mismos", *La Voz de Galicia*, 21-10-1999, p. 54; "Literatura femenina comarcal", *La Voz de Galicia*, 26-10-1999, p. 53; Cristina Viu, "Información", *La Voz de Galicia*, 26-10-1999, p. 54.

Exposiciones individuales. Son aquellas dedicadas ben a un só autor, ben a un xénero literario. De entre as que tiveron lugar este ano citámos-as seguintes: Exposición bibliográfica e de textos inéditos de Xesús San Luís Romero ou Exposición bibliográfica textos de muller.

6.3.2.3 Presentación de libros

Coa presentación de libros (os só escritos en lingua galega) intentamos que a escrita gañe un espazo na sociedade bergantiñá, prestixia-las obras que teñan como referente a comarca, desde calquera vertente temática. Neste ciclo 1999 presentouse o drama en verso *Rosiña* de Xesús San Luís Romero; os seus editores foron Alfonso Rey e Antonio Rey; logrouse que netos e bisnetos do dramaturgo acompañasen ós editores durante a realización do acto.

6.3.3 Compilación

A compilación é o proceso de recollida e clasificación de información relativa á comarca, información que nos servirá á hora de desenvolve-lo noso traballo.

6.3.3.1 Arquivo bibliográfico

Está composto polos seguintes contidos: novela, poesía, teatro, libros de viaxe, guías turísticas, lingua, deporte, biografías, arqueoloxía, cultura castrexa, idade media, pesca, economía, xeografía, revistas e prensa, fotografía, pintura, arquitectura, etnografía, música e afundimentos. En canto á súa tipoloxía, esta é tamén unha actividade de elaboración permanente.

6.3.3.2 Elaboración da guía de recursos

Esta guía atenderá a contidos variados, todos eles co horizonte de se converteren en referentes para a dinamización e normalización lingüística. Ademais deberase converter nunha ferramenta de traballo imprescindible para o lingüista. Os contidos son: asociacións culturais e xuvenís, equipos de fútbol, técnicos de cultura, grupos de danza e música tradicional, asistentes Comarca e Lingua, asistentes Simposio Pondaliano, bibliotecas, axencias de lectura e museos, escritores/-as, confraría de pescadores, escolas unitarias, colexios e institutos, grupos de teatro, premios de poesía, narrativa, romaría, festas patronais, tendas artesanía, hostalería, casas de cultura, oficinas de información xuvenil, enderezos de entidades lingüísticas de interese e medios de comunicación.

En canto á súa tipoloxía, esta é unha actividade de elaboración permanente.

6.3.4 Producción

É importante para o servicio ofrecer produtos a toda a sociedade bergantiñá (público escolar, asociacións, visitantes, internautas), por iso na área de producción incluímos un conxunto de actividades que teñen como fin a elaboración de productos propios. ¿Cales son estes produtos?

6.3.4.1 Carta de servicios

Tríptico de man para informar ós/as bergantiñáns/ás de tódalas actividades de dinamización, formación e asesoramento lingüístico gratuito que se lles ofrece desde o Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños.

6.3.4.2 Curso Comarca e Lingua 1999⁶

COMARCA E LINGUA 1999			
Xeografía	Economía	Historia	Arte
<ul style="list-style-type: none"> • A orografía. • A fala bergantiñá. • Espacios naturais: Cabo de Santo Hadrián e illas Sisargas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentación. • A casa mariñeira • Sectores productivos tradicionais: a olería de Buño 	<ul style="list-style-type: none"> • A arqueoloxía: Mámooas e cistas. • A presencia romana en Bergantiños: castros romanizados; aras, pontes e a <i>Vía Per Loca Marítima</i>. • Tempo dos pazos: pazos de Bergantiños; a arquitectura dos pazos; familias nobiliarias bergantiñás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Os muíños: Tipoloxía, función e cancioneiro románico bergantiñán: simbolismo e iconografía. • A actividade intelectual: Eduardo Pondal. • Bergantiños en tempos de Pondal.

6.3.4.3 Contos do Finisterre

Bergantiños estivo e está unida coa capital da provincia, A Coruña, por unha emblemática compañía de transportes, a empresa Finisterre. A proposta a esta empresa coruñesa da publicación dos *Contos do Finisterre* terá como fin o de ofrecer unha canle de publicación para os/as actuais escritores/as. O resultado será o de facerles unha viaxe más cómoda ós usuarios dos autobuses que áinda transitan a rede de estradas da comarca.

6.3.4.4 Unidade didáctica *O río que nos leva*

Esta unidade foi realizada no ciclo do Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños o pasado ano. A súa finalización queda pendente dunha revisión pedagóxica que se ha de realizar de inmediato (23 de xullo de 1999).

6.3.4.5 Unidade didáctica Olería de Buño

A partir da experiencia e modelo da primeira unidade didáctica é propósito do Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños a elaboración doutra unidade, nesta ocasión, centrándose nun aspecto dunha actividade tradicional bergantiñá: A olería de Buño. Os destinatarios serán alumnos/nas de Primaria e Secundaria.

⁶ Véxase o apartado 6.2.3.3

6.3.4.6 Paneis de escritores de Bergantiños

Dentro da Historia da Literatura Galega a comarca de Bergantiños conta cunha importante nómina de creadores literarios que pasaron e pasan áinda desapercibidos para os seus veciños. A elaboración de paneis monográficos suporá un achegamento destes persoeiros tanto á poboación escolar bergantiñá, como ó público en xeral ou ó tecido asociativo.

6.3.4.7 Tarxetóns turísticos de Bergantiños

Tomando como exemplos outros tarxetóns elaborados nos primeiros anos de funcionamento do Centro Comarcal Bergantiños, continuarase na liña de rescate e divulgación de puntos de interese cultural e lingüístico como poden ser los tarxetóns monográficos de escritores, navegantes, arquitectura civil e relixiosa, tradicións e outros máis aspectos salientables de Bergantiños.

6.3.4.8 Páxinas web do Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños

Na actualidade, e desde a apertura do Servicio Lingüístico Comarcal, este contou cos máis avanzados medios informáticos para o perfecto desenvolvemento do seu traballo. A elaboración dunhas páxinas web propias é unha proposta de comunicación e divulgación para aqueles cidadáns que queiran acudir e saber de nós tomando como soporte a rede informática.

VII SÍNTESE: TIPOLOXÍA DE ACTIVIDADES DO SERVICIO LINGÜÍSTICO COMARCAL DE BERGANTIÑOS 1999

TIPO DE ACTIVIDADE	DESTINATARIO E/OU RESULTADOS
Cooperación	<ul style="list-style-type: none"> • Concellos. • Asociacións. • Particulares. • Empresas.
Organización	<ul style="list-style-type: none"> • Xornadas Asociacionismo e Lingua. • Conferencias. • Cursos Comarca e Lingua. • Cursos de Iniciación e Perfeccionamento. • Visitas culturais guiadas. • Exposición bibliográfica de autores bergantiñáns. • Proxección de audiovisuais da comarca. • Mesas redondas/encontros. • Presentación de libros.
Compilación	<ul style="list-style-type: none"> • Guía de recursos culturais de Bergantiños. • Arquivo audiovisual e bibliográfico comarcal.
Producción	<ul style="list-style-type: none"> • Unidade didáctica. <i>O río que nos leva</i>. • Unidade didáctica. <i>Olería de Buño</i>. • Curso Comarca e Lingua 1999. • Tarxetóns turísticos de Bergantiños. • Paneis de escritores de Bergantiños. • <i>Contos do Finisterre</i>. • Páxinas web do Servicio Lingüístico Comarcal Bergantiños. • Carta de Servicios.

VIII CADROS DA MEMORIA DO SERVICIO LINGÜÍSTICO COMARCAL DE BERGANTIÑOS 1998

Asesoramento interno e externo	Dinamización lingüístico-cultural	Formación
<p>INTERNO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociedade para o Desenvolvemento comarcal de Galicia. • Fundación Bergantiños. • Centro Comarcal Bergantiños. • Xerente. • Promotoras. <p>EXTERNO:</p> <ul style="list-style-type: none"> e) Concellos. f) Asociacións. g) Particulares. 	<p>PUBLICACIÓNS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unidade didáctica: <i>O río que nos leva</i>. • <i>Pondal e Bergantiños. Imaxe e texto</i>. <p>CONFERENCIAS SOBRE ASPECTOS LINGÜÍSTICO-CULTURAIS DE BERGANTIÑOS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ana Mª Romero: <i>A cultura castrexa en Bergantiños. A Cidá de Borneiro</i>. • Xelacho Abella Chouciño: <i>As Torres de Mens desde a interpretación literaria. Gundar e o cabalo de oito patas</i>. • Manuel Ferreiro: <i>Persoeiros de Bergantiños: Eduardo Pondal</i>. • Xosé Mª Bello: <i>O megalitismo en Bergantiños. O dolmen de Dombate</i>. <p>PRESENTACIÓN DE LIBROS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xelacho Abella Chouciño: <i>As aventuras de Pelusa</i>, Ed. Casals. • Leonor Alonso-Lois Giadás: <i>Itinerario bergantiñán do padre Sarmiento</i>, Deputación da Coruña. <p>ARQUIVO COMARCAL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaboración (en proceso) dun arquivo lingüístico-cultural bergantiñán. 	<p>CURSO COMARCA E LINGUA</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 cursos Comarca e Lingua (un por mes), cunha media de 15 asistentes en cada grupo. <p>VISITAS GUIADAS A ESPACIOS CULTURAIS BERGANTIÑÁNS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dolmen de Dombate. • A Cidá de Borneiro. • Igrexa de Santiago de Mens. • Igrexa de San Martiño de Cores. • Torres de Mens. • Monte Branco e enseada da Insua. • Casa do Pescador de Malpica e obra mural de Urbano Lugrís.

(Véxase cadro de tarefas de asesoramento externo).

CADRO DE TAREFAS DE ASESORAMENTO EXTERNO

Concellos	Asociacións	Particulares
	<ul style="list-style-type: none"> • Catálogo <i>Olería de Buño</i>. • Nóminas. • Trípticos. • Estatutos de entidades. • Recibos de nóminas. • Xornais. • Conferencias de dinamización lingüístico-cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trípticos. • Carteis. • Revistas. • Asesoramento en organización de actividades lingüístico-culturais. <ul style="list-style-type: none"> • Información e ordes do DOG de convocatoria de cursos de iniciación e perfeccionamento de lingua galega ou axudas á lingua. • Información sobre datas e lugares nos que teñen lugar cursos de iniciación e perfeccionamento de galego • Consultas lingüísticas telefónicas, fax ou presenciais. • Consultas bibliográficas sobre lingua galega.

IX ACTIVIDADES FORMATIVAS E DE COORDINACIÓN INTERNA

9.1 Formativas

Desde 1998 o equipo de lingüistas dos Servicios Lingüísticos Comarcas marcou unha liña de formación que se debía seguir, de asistencia a xornadas formativas, que lle axudasesen o perfeito desenvolvemento das súas tarefas de dinamización lingüística. A formación fóinosa dispensada en tres direccións:

9.1.1 Cursos impartidos pola Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia

- a) Curso de actualización laboral (15 horas).
- b) Curso de metodoloxía didáctica (10 horas).
- c) Formación en asesoramento (10 horas).

9.1.2 Consello da Cultura Galega e CTNL:

- a) II e III Encontros de Normalización Lingüística.
- b) Animación Sociocultural e Lingua.
- c) Técnica de Negociación.
- d) A mercadotecnia da lingua.

9.1.3 A formación persoal

Os medios audiovisuais na aula.

9.2 Coordinación

Tamén desde a orixe os Servicios Lingüísticos Comarcas contaron cun equipo de coordinación, inicialmente composto por dúas persoas, na actualidade por cinco, que coordinaron todo o traballo desde o momento da planificación inicial, pasando polas revisións de eficiencia (cada tres meses) ata a avaliación final (coa presentación da memoria).

Pero ademais establecese outro tipo de coordinación:

- a) Entre lingüistas dos Servicios Lingüísticos Comarcas de Galicia: información do desenvolvemento de cada actividade programada, intercambio de material de cursos, consultas lingüísticas, etc.
- b) Coa Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia: fundamentalmente todo o relacionado coa publicación de carteis e dípticos de actividades, orzamentos e actividades ou relacións coa prensa.
- c) Coa Dirección Xeral de Política Lingüística-Consellería de Educación e Ordenación Universitaria: consultas lingüísticas, bibliográficas.

X BIBLIOGRAFÍA

Cabré i Castellví, M.T. (1991): "Os servicios lingüísticos: definición e estructura", *Cadernos da lingua* 4, 1991, 141-150.

García Conde, S. e I. Vaquero Quintela (1996): "Os servicios de normalización lingüística: propostas básicas de funcionamento", *Cadernos de lingua* 14, 101-116.

COLOQUIO

*Isabel Vaquero
Servicio de Normalización Lingüística da
Universidade de Santiago de Compostela*

A miña pregunta é un pouco técnica e por curiosidade. Polo pouco que eu sei sobre planificación lingüística sei que o primeiro que hai que facer é coñece-lo medio para despois tratar de delimitar cásas son as áreas prioritarias de actuación. Está claro a partir da túa exposición que as accións que levades a cabo desde o Servicio Comarcal de Bergantiños son, máis ben, creo que é innegable, de tipo culturalista. Gustaría saber entón se manexastes algún tipo de datos que vos determinasen a actuar prioritariamente na área da cultura deixando á marxe outras que poderían ser igualmente interesantes, por exemplo, actividade socioeconómica, tempo de lecer, mocidade e cousas semellantes.

Por outra parte e, en relación ós cursos, que tamén foi ó que máis tempo lle dedicaches e estiveches dando más detalles sobre eles, gustaría saber se tendes definido un segmento de poboación ó que vos queirades dirixir preferentemente; e por outra parte se tendes algún tipo de datos sobre en qué medida conseguides eses obxectivos ou non, áinda que supoño que iso será adiantar un pouco o da tarde.

Xosé Manuel Varela

Sobre o tema do culturalismo, levamos días falando diso. Creo que na miña intervención durante a participación de Xaime [Subiel] quedou claro por que era a liña culturalista. En primeiro lugar, coñece-lo ámbito, a situación lingüística da comarca, creo que non pode ser un punto de partida do Servicio Lingüístico Comarcal de Bergantiños. Creo que en ningún ámbito hai iso feito. ¿Vós tiñades feito un estudio previo no ámbito universitario?

I.V

Si.

X.M.V.V

Pois, nunha comarca de 70.000 habitantes -o meu compañoiro do Salnés ten unha comarca de máis de 100.000 habitantes- non hai un estudio feito. A aposta culturalista débese a dúas cousas. Primeira: o perfil do axente; segunda: poñerse no mercado. Para que existas teste que presentar dalgunha maneira. Pero mediante a presencia na comarca desde o ámbito culturalista chégannos referencias económicas e aí está a maneira de lle entrarmos. Isto en canto á primeira pregunta.

En canto á segunda, o segmento de poboación vánolo da-la avaliación de Escola Cidadanía, quero dicir, en principio os cursos Comarca e Lingua son cursos dirixidos a toda a sociedade bergantiña maior de dezaoito anos, como pode ser un curso de Iniciación e Perfeccionamento. En canto ós obxectivos que eu me marquei este ano está a realización dun curso por mes, equiparando a realización de cursos do ano pasado. Non sei se contestei á pregunta.

I.G.

Traballaches tanto en servicios lingüísticos coma nun servicio comarcal e dispensaches cursos tanto de lingua en xeral coma cursos orientados á comarca. ¿Que diferencia pode haber en grao de aceptación entre uns cursos e outros? E a segunda parte da pregunta sería a seguinte: Ti, que te-las dúas experiencias ¿que vías de colaboración pensas que pode haber entre un servicio comarcal e calquera outro servicio lingüístico, poñamos dun concello ou incluso un servizio cultural dun concello?

X.M.V.

A segunda pregunta quizais lla deixe a Benjamín [Dosil] porque vai falar mañá a ese respecto, un pouco da actuación dos servicios no ámbito local e creo que tamén vai falar de qué relacións pode ter un servicio lingüístico comarcal cunha escola, cun concello, con outro servizio, cunha asociación...

En canto á primeira si que che vou responder o seguinte. En principio o público que acode ós cursos Comarca e Lingua é un público máis fiel, quero dicir, que sabe o que quiere. Ó mellor ós cursos de Iniciación e Perfeccionamento vaise, quizais está mal dicilo, pero pola hora, ou porque lle fai falta o curso, e no curso Comarca e Lingua a xente vai porque lle interesa coñece-lo que lle é próximo. O resultado final é tremendoicamente curioso. Pessoas que teñen unha cultura interesante quedan sorprendidas de aspectos que descoñecen a través do curso Comarca e Lingua. Por outra banda, noutro perfil de asistentes estásenos falando de que moi pouco se coñece do contorno máis próximo. Vou contestar cunha anécdota. Un día unha rapaza de dezaseste anos comentábame que se quería matricular. Ela está facendo C.O.U. en Ponteceso e cursa Historia da Arte. Coñecía elementos artísticos de calquera ámbito, coñecía a catedral de Santiago e sen embargo non sabe que na súa parroquia hai unha igrexa románica. Esa foi a decisión para implicarse no curso. Efectivamente é un público moito máis implicado que sabe ó que vén e ó que quiere, non vén polas horas. E en canto ó perfil creo que os da Escola Cidadanía van revelar pola tarde que é eminentemente de estudiantes.

Socorro García

Departamento de Lingua do Concello de Santiago

A pregunta vai ó fío do que acabas de decir. Un público que sabe a que vai e o que quiere máis ca o que vai ós cursos de Iniciación e Perfeccionamento ou a outro tipo de cursos. Non pensas que pode haber un risco de que precisamente a xente que vai a eses cursos é a xente que xa

ten unha valoración positiva da lingua ou unha actuación, incluso un comportamento lingüístico, favorable ó galego e mesmo utiliza máis o galego. E quería preguntar qué tipo de medidas ou qué outras actividades estades facendo ou tendes pensado fazer para chegar ós que teñen unha actitude máis negativa ou totalmente contraria.

X.M.V.

A ese respecto quero comentar o seguinte: a xente que acode -e despois poderán comentárvolo os de Escola Cidadanía- ós cursos Comarca e Lingua non modifican en nada o seu cariño pola lingua porque xa teñen todo o cariño pola lingua. Unha das preguntas da enquisa era a seguinte: o seu aprecio pola lingua galega ¿medrou a partir do curso Comarca e Lingua? Non medrou porque el xa era consciente e galegofalante. Efectivamente estamos con xente que sabe o que quiere. De todos modos, eu aquí vin falar do plan 1999. No plan 2000 ó mellor habrá que ir polas liñas que ti comentabas e unha das solicitudes deste ano é que interesa moito nunha vila coma Carballo, nunha vila-cidade, traballar a lingua a nivel comercial. Entón haberá que satisfacer esa demanda de persoas que teñan menos competencia en galego e que lle servirá á hora de desenvolve-la súa actividade económica. Estariamos entón nese outro espectro do que ti falabas.

S.G.

Teño outra cuestión que é quizais unha pregunta máis xeral, non específica do teu caso. Os servicios comarcas, por ese adxectivo que levan de comarcas, entenderíase que exercen algúna función supramunicipal. Non sei se no caso da Comarca de Bergantiños existen servicios locais nos concellos ou nalgún outro tipo de entidade. Se é así, ou se ti coñeces algúna outra comarca na que iso se dea, ¿que tipo de relacións se establecen ou que coordinación con esos servicios se dá?

X.M.V.

Na Comarca de Bergantiños coma en moitos concellos de Galicia os servicios locais son “guadiana”, están mes e medio ou un mes ou dous meses e dedícanse exclusivamente -os de Escola Cidadanía ó mellor pola tarde falarán do único servizio que existe nestes momentos fóra do comarcal- a corrixir e traducir textos.

En canto ó tipo de relacións en principio non temos ningún tipo definido senón que é a relación que nos veña do contacto día a día. A relación que mantemos neste caso co servizio lingüístico do Concello de Ponteceso é unha relación un pouco coma a que podemos manter, non en tal grao, con calquera outro servizio de Galicia. Contraste de opinións, consulta de dúbidas, se ela traballa directamente en corrección de actas pois, á hora de formularnos nós o problema tamén andariamos por ese camiño. E nas restantes comarcas non che sabería dicir como se respira.

O que si diría, desde logo, é que a grande virtude do servicio lingüístico comarcal é, como ti comentabas, o ámbito supramunicipal, saír do servicio local do concello onde calquera concello do lado non vai querer saber nada do lingüista do outro. Ese sería un punto negativo á hora da normalización. Non sei se se notou no plan que expuxen pero na miña vontade está que se rompa ese localismo, é dicir, que calquera actividade feita desde o Servicio Lingüístico teña esa calidade de actuación, que sexa algo proxectable na comarca. Cando o libro se presenta no seu lugar de orixe, en Laxe, a min non me importa, ten esa repercusión local. Se se presenta no Servicio Comarcal de Bergantiños dáselle esa extensión de máis calidade. Isto en certa medida é un traballo tamén de futuro, ampliar ese grao de identidade de saír do propio concello, da oficina na que traballamos a darlle a identidade a toda a comarca.

Xaime Subiela
Escola Cidadanía

Quería comentar unha consideración sobre o que estaba dicindo S. G. en relación con cales son os destinatarios dos cursos que facemos. Unha das cousas que nós deduciamos era que non ten demasiado sentido dirixirnos ó público convicto, é dicir, ós que xa son moito más galeguistas ca nós, xa falan o galego, etc., salvo, e aquí faciamos unha precisión que me parece de interese, que integremos a esa xente nunha especie de malla de dinamización que nos pode valer para os efectos de difusión lingüística. Quérese decir, nós podemos traballar a través dun tipo de actividades moito más dirixidas ós achegados, para os que xa están de volta de todo o asunto. Esas actividades poden servir como vía para tecer unha especie de vínculos entre activistas lingüísticos por dicilo dalgunha maneira. É dicir, se nós somos capaces de integrar a esta xente nunha estratexia de promoción da lingua, iso pode ter unha virtualidade extraordinaria. A cuestión é que non pensemos que o que temos que fazer con esa xente é convencelos para que falen o galego porque xa o falan, senón intentar vincularlos a unha estratexia que vaia moiísimo máis alá. Entón, se iso ten un carácter estratéxico, se nós facemos consciente iso, e se interiorizamos que esa xente traballa noutro nivel, iso pode ser moi positivo para o servizo.

S.G.

Como parece que hai diálogo entre o público quero contestar. Estou plenamente de acordo co que acaba de dicir Xaime, e entón devolvo a pregunta. ¿Iso faise ou estao facendo alguén? Converte-los destinatarios das nosas actividades en axentes á súa vez de normalización no seu ámbito, no seu medio. É unha pregunta para todos.

X.M.V.

Si, xa na miña intervención, incluso tomando unha cita túa e de Isabel, creo que estaba claro. Desde logo, desde que se implantaron os servicios lingüísticos comarcas hai que ter en conta que un axente de normalización lingüística non é o responsable da galeguización ou normalización lingüística dunha comarca de 70.000 habitantes. O que o faga terá un pedestal de ouro. O que si pode ser é ese procurador de axentes que amplíe o uso. Remítome á vosa cita. E ás veces os axentes terán que ser xa moi conscientes do que fan pero eles á súa vez serán creadores doutros axentes.

PRESENTACIÓN

Iolanda Galanes

Para esta sesión temos unha mesa de traballo. Neste caso vai se-la exposición da avaliación interna que se realizou noutro servicio, en concreto no Servicio Lingüístico da Confederación de Empresarios de Galicia. Esta presentación da memoria vai estar a cargo da súa responsable e creadora, que é Valentina Formoso Gosende.

Sobre Valentina hai que dicir, e é o máis salientable á parte da súa licenciatura en Filoloxía Galego Portuguesa e Hispánica, que é creadora do Servicio de Normalización Lingüística da Confederación de Empresarios de Galicia e que traballou neste servizo desde 1994 ata a actualidade. Colaborou, así mesmo, coa Confederación de Empresarios noutros labores de documentación, organización e representación en diferentes eventos empresariais e principalmente o seu labor como técnica de normalización e na relación, xestión e desenvolvemento de proxectos de normalización.

Ademais achega unha prolongada experiencia como monitora de cursos de lingua, principalmente de Galego Comercial para diferentes colectivos.

Entre as súas publicación cóntanse diccionarios e vocabularios de termos económicos e empresariais así como do sector téxtil e un Manual de galego comercial. Igualmente é traductora de diferentes materiais relacionados co mundo socioeconómico.